

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Pavla Molka a Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **RoBiN OIL s.r.o.**, se sídlem Libušina 172, Kladno 3, zast. JUDr. Liborem Janků, advokátem se sídlem Mánesova 13, Cheb, proti žalované: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2012, čj. ČOI 98916/12/O100/2400/12/Hy/Št, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 6. 2015, čj. 15 A 125/2012 – 45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Relevantní skutkové okolnosti vyplývající ze správního spisu

[1] Česká obchodní inspekce, inspektorát Ústecký a Liberecký (dále také „správní orgán I. stupně“), zjistila kontrolou vzorků odebraných dne 2. 4. 2012 v provozovně žalobkyně, že motorová nafta prodávaná žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) obsahovala 16,7 mg/kg síry, přičemž maximální povolená hodnota je 12 mg/kg. Rozhodnutím ze dne 31. 7. 2012, čj. ČOI 91515/12/2400/R 0280/2012/Vr/Št, proto správní orgán I. stupně uložil stěžovateli pokutu ve výši 90 000 Kč, neboť spáchala správní delikt podle § 3 odst. 1

ve spojení s § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách).

[2] Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát (dále jen „žalovaná“), v řízení o stěžovatelně odvolání zohlednila, že ke kontaminaci motorové nafty sirou došlo v důsledku pochybení stěžovatelčina dodavatele, společnosti Česká rafinérská, a. s., proto pokutu snížila na 80 000 Kč a ve zbytku odvolání rozhodnutím ze dne 17. 9. 2012 zamítla.

II. Řízení před krajským soudem

[3] Proti rozhodnutí žalované podala stěžovatelka ke krajskému soudu žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). V ní opět uvedla, že ke kontaminaci motorové nafty prokazatelně došlo u dodavatele, přičemž stěžovatelka vycházela z měření prováděných dodavatelem, která svědčila o splnění všech kritérií kvality. Takový postup měl být dostačující pro naplnění podmínky liberace podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Po stěžovateli naopak nemůže být vyžadován vlastní odběr vzorků, neboť takový postup by byl neúměrně nákladný a časově náročný. Správní orgány výše uvedené pokuty nedostatečně odůvodnily a zároveň při jejím stanovení nesprávně zohlednily následek protiprávního jednání.

[4] Krajský soud uvedl, že správní delikt podle § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách je deliktem ohrožovacím, zavinění proto není vyžadováno a skutková podstata je naplněna pouhým prodejem nevyhovující pohonné hmoty. Odpovědnost za kvalitu prodáváných pohonných hmot nese zásadně prodejce; z hlediska odpovědnosti za správní delikt je irelevantní, zda závadnou pohonnou hmotu dodal již dodavatel a zda prodejce jednal v dobré víře. Stěžovatelka, na níž leželo důkazní břemeno, existenci liberačního důvodu ve správním řízení neprokázala, na čemž nic nemění ani stěžovatelkou namítaná technická či finanční náročnost vlastních kontrol kvality pohonných hmot.

[5] V odůvodnění výše pokuty se správní orgány podle krajského soudu zabývaly všemi okolnostmi uvedenými v § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách. Přezkoumatelným způsobem vyložily, proč považovaly závažnost deliktu za nižší, a zhodnotily následky protiprávního jednání, přičemž žalovaná jako polehčující okolnost zohlednila to, že ke kontaminaci motorové nafty došlo na straně dodavatele. Krajský soud s ohledem na okolnosti případu, opakované porušení povinností stanovených zákonem o pohonných hmotách stěžovatelkou a zákonnou horní hranici pokuty (5 000 000 Kč) neshledal výši uložené pokuty zjevně nepřiměřenou, a proto nevyhověl stěžovatelně návrhu na moderaci. Žalobu jako nedůvodnou proto zamítl.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[6] Rozsudek krajského soudu napadla stěžovatelka kasační stížností z důvodů dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., v níž namítá, že vynaložila veškeré úsilí, které po ní bylo možné objektivně vyžadovat, aby porušení povinností zabránila, a proto podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách neodpovídá za správní delikt. Správní

pokračování

orgány nadto při stanovení výše pokuty nepřihlédly v rozporu s § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách k závažnosti správního deliktu, ke způsobu jeho spáchání a k jeho následkům.

[7] Stěžovatelka v průběhu správního řízení předložila vyjádření dodavatele, z něhož vyplývá, že ke kontaminaci motorové nafty sírou došlo pravděpodobně během plnění. Nafta však byla vzorkována v produktových nádržích, přičemž odebrané vzorky splňovaly požadavky kvality. Stěžovatelka v dobré víře vycházela z údajů dodavatele a nemohla mít pochybnost o tom, že nafta splňuje zákonné požadavky, a vynaložila tak veškeré úsilí, které po ní bylo možné vyžadovat. Jestliže by bylo pro naplnění podmínek liberace vyžadováno, aby stěžovatelka prováděla vlastní odběry vzorků a jejich laboratorní testy, jednalo by se požadavek nerealizovatelný a jdoucí nad rámec právních předpisů.

[8] Výše pokuty nebyla podle stěžovatelky správními orgány řádně odůvodněna. K žádnému zatížení životního prostředí v daném případě nedošlo, a neexistují tak následky porušení právní povinnosti; závěry správních orgánů, převzaté z inspekční zprávy, jsou pouze obecného charakteru a chybí jim podrobnější rozvedení, zejména ve vztahu k tomu, v jakém rozsahu měl následek nastat. Správní orgány nezohlednily ani to, že k porušení právní povinnosti došlo na straně dodavatele, a ačkoliv v odůvodnění uvedly, že výše ukládané pokuty je obdobná jako v podobných případech, neodkázaly na žádné konkrétní správní rozhodnutí, ve kterém by tomu tak bylo.

[9] Žalovaná ve vyjádření uvedla, že skutečnost, že ke kontaminaci motorové nafty došlo u dodavatele, byla zohledněna při stanovení výše pokuty, avšak nezbavuje stěžovatelku odpovědnosti za spáchání správního deliktu podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách. Stěžovatelce je totiž kladeno za vinu, že nejakostní motorovou naftu prodávala, a tedy nesplnila povinnost danou § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, nikoliv to, že způsobila, že prodávaná motorová nafta nesplňovala zákonné požadavky. Jestliže stěžovatelka sama neučinila žádné kroky k ověření jakosti motorové nafty, nevynaložila veškeré úsilí, které je možné požadovat, aby porušení povinnosti zabránila, a nenaplnila tak podmínky liberace. Spoléhání na údaje předložené dodavatelem, byť v dobré víře, ji nemůže odpovědnosti za správní delikt zbavit. Žalovaná zároveň stěžovatelce neuložila žádnou konkrétní povinnost spočívající ve vlastním odběru vzorků, je tedy pouze na ní, jak zajistí, aby jí prodávaná motorová nafta splňovala jakostní požadavky. Nákladnost provádění vlastních odběrů pak nevylučuje, aby takové opatření nebylo možné podřadit pod „veškeré úsilí“ vyžadované pro liberaci.

[10] Při odůvodnění výše pokuty se správní orgány zabývaly všemi kritérii podle § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách. Prodejem motorové nafty s obsahem síry o 4,7 mg/kg vyšším, než je stanovené maximum, se bezpochyby do životního prostředí uvolňuje více oxidu siřičitého, než je tomu u motorové nafty splňující zákonný limit; rozsah následku je vymezen dobou prodeje nejakostní motorové nafty od 31. 3. do 4. 4. 2012. Ve všech obdobných případech, na něž správní orgány odkazovaly, bylo zjištěno, že motorová nafta neodpovídá jakostním požadavkům v ukazateli obsahu síry; pouze v jednom ze tří případů, na něž bylo odkazováno, nebyla chyba způsobena již u výrobce či dodavatele. Rozdíly mezi pokutami uloženými ve srovnávaných případech a v případě projednávaném

proto odpovídají odlišnostem případů. Pokuta uložená v projednávaném případě je proto přiměřená, odpovídá okolnostem a splňuje represivní i preventivní účinky.

IV. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[11] Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. K výše uvedeným vadám Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Soud přezkoumal napadený rozsudek, přihlédl k námitkám uplatněným stěžovatelkou a žádné z výše uvedených pochybení v řízení před krajským soudem neshledal.

[12] K povaze odpovědnosti za správní delikt podle § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách krajský soud správně uvedl, že se jedná o odpovědnost objektivní, jež nevyžaduje prokázání zavinění. Na stěžovatelčinu odpovědnost za správní delikt tudíž nemá vliv, že ke kontaminaci došlo pravděpodobně na straně dodavatele. Jak Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 9. 2. 2011, čj. 1 As 112/2010 – 52, je tomu tak „z praktických důvodů. Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců, tak jak to ostatně zmiňuje i sama stěžovatelka, by totiž bylo velmi obtížné a zdlouhavé. Ve snaze zjednodušit postavení příslušných správních orgánů při ukládání sankcí podnikatelským subjektům je proto právní úprava správních deliktů podle zákona o pohonných hmotách založena na objektivní odpovědnosti (nebo také „odpovědnosti za výsledek“) na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona. [...] Obligatočním znakem skutkové podstaty správního deliktu právnické osoby tedy není zavinění. K vyvození odpovědnosti postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě. [...] Této odpovědnosti se subjekt nemůže zprostit odkazem na smluvní ujednání či odkazem na porušení povinnosti ze strany smluvního partnera.“ Správní orgány i krajský soud tudíž správně uzavřely, že podmínky odpovědnosti byly u stěžovatelky naplněny už tím, že prodávala motorovou naftu, jež nesplňovala podmínky stanovené v § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách.

[13] Objektivní odpovědnosti za správní delikt se však stěžovatelka mohla zprostit při splnění podmínky stanovené § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, tj. prokázáním, „že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možné požadovat, aby porušení povinnosti zabránila.“ Správní orgány a krajský soud nicméně došly k závěru, že stěžovatelka neprokázala žádná opatření z její strany, která by porušení povinností zabránila, spolehla se pouze na tvrzení dodavatele a jeho kontrolu. Nejvyšší správní soud se s názorem žalované a krajského soudu ztotožňuje. K podmínkám liberace podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách se Nejvyšší správní soud již v minulosti vyjádřil, a to v rozsudku ze dne 19. 9. 2014, čj. 4 As 123/2014 – 33, publ. pod č. 3139/2015 Sb. NSS, ve kterém uvedl, že (i) důkazní břemeno ohledně liberačních důvodů spočívá na obviněném, nikoliv na správním orgánu; (ii) pro naplnění liberačního důvodu přitom nepostačuje pouhé spolehnutí se na kontrolu prováděnou dodavatelem; (iii) na uvedeném nic nemění skutečnost, že žádný právní předpis nestanoví prodejcům pohonných hmot provádět kontroly; (iv) roli nehrají ani případné náklady vyžadované pro provádění kontrol za

pokračování

účelem vynaložení „veškerého úsilí“ požadovaného zákonem; přičemž (v) provozovatelé čerpacích stanic mají možnost volby, jaká opatření mají provést k zamezení prodeje závadných pohonných hmot. Uvedené tak beze zbytku odpovídá na veškeré stěžovatelčiny námitky týkající se podmínek liberace podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, neboť stěžovatelka nepředkládá žádné relevantní právní argumenty, jež by svědčily pro přehodnocení názoru Nejvyššího správního soudu. Soud proto shledal stěžovatelčiny námitky týkající se této otázky nedůvodnými.

[14] Poslední námitkou je námitka nedostatečného, resp. nesprávného, odůvodnění výše uložené pokuty. Podle § 10 odst. 2 zákona o pohonných hmotách přihlédnou správní orgány při stanovení výše pokuty k „závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům“. Jak již uvedl krajský soud, správní orgány se v odůvodnění výše pokuty zevrubným způsobem vyjádřily ke všem zmíněným kritériím. Správní orgán prvního stupně tak vyhodnotil závažnost správního deliktu jako nižší, neboť spočívala v poškození spotřebitele zkrácením jeho práva na nákup zboží ve stanovené jakosti. Za následek prodeje motorové nafty kontaminované sírou správní orgány považovaly zvýšené zatížení životního prostředí v důsledku zvýšeného uvolňování oxidu siřičitého do ovzduší, což je podle názoru Nejvyššího správního soudu zcela logická úvaha, jíž nelze nic vytknout. Stěžovatelčina námitka, že správní orgány nerozvedly, v jakém rozsahu měl následek nastat, je nepřipadná, neboť kvantifikovat následky prodeje kontaminované motorové nafty lze pouze odkazem na hodnotu obsahu síry v motorové naftě; dokazování skutečné míry znečištění životního prostředí je prakticky nemožné. I z tohoto důvodu se jedná o tzv. ohrožovací delikt, tedy postižitelný bez ohledu na objektivní důsledky postihovaného jednání.

[15] Správní orgány dále zohlednily jako přítěžující okolnosti charakter odchylky, kterou zhodnotily jako závažnou, a opakování prodeje nejakostní pohonné hmoty stěžovatelkou. Ve prospěch stěžovatelky svědčilo, že nevyhovující vzorek byl pouze jeden, a to pouze v jednom ukazateli, přičemž zjištěné hodnoty byly méně závažné. Pokuta byla uložena při dolní hranici zákonné sazby, která činí podle § 9 odst. 10 písm. b) zákona o pohonných hmotách až 5 000 000 Kč, přičemž byla záměrně vyšší, než pokuta uložená stěžovatelce za předchozí správní delikt. Správní orgán prvního stupně uvedl, že výše pokuty odpovídá pokutám uloženým v obdobných případech. Žalovaná pak jmenovala i konkrétní případy (pokuta ve výši 60 000 Kč uložená rozhodnutím ze dne 9. 8. 2012, čj. 27/0643/12/R, obsah síry v motorové naftě 13,4 mg/kg; pokuta ve výši 450 000 Kč uložená rozhodnutím ze dne 10. 7. 2012, čj. ČOI 46809/12/O100/2200/11/12/Be/Št, obsah síry v motorové naftě 56,8 mg/kg; nebo pokuta ve výši 116 000 Kč uložená příkazem ze dne 17. 7. 2012, čj. ČOI 83634/12/2000/P1074/PHM/Bö, obsah síry v motorové naftě 16,8 mg/kg a 19,3 mg/kg) a dodala, že odlišnosti ve výši pokut jsou způsobeny specifickými okolnostmi daných případů. Žalovaná pokutu oproti prvostupňovému rozhodnutí snížila s ohledem na zjištěné pochybení na straně dodavatele. S přihlédnutím k tomu, že rozhodnutí správních orgánů prvního a druhého stupně je nutné při soudním přezkumu vnímat jako jeden celek (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, čj. 5 Afs 16/2003 – 56, publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS), Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že odůvodnění výše uložené pokuty respektuje zákonem stanovená kritéria, je srozumitelné, dostatečné, a nadto také

přesvědčivé. Stěžovatelčiny námitky proto Nejvyšší správní soud neshledal v tomto směru důvodnými.

V. Závěr a náklady řízení

[16] Kasační námitky tedy nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., který Nejvyšší správní soud provádí z úřední povinnosti, nevyplynul důvod pro zrušení napadeného rozsudku krajského soudu. Kasační stížnost proto byla v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. větou poslední zamítnuta.

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalované, protože však žalovaná žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by jí vznikly a jež by překročily náklady její běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žalované náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. září 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu